איכא למשמע מולאחיו דהשתא כהן גדול והוא נזיר מיטמא למת מצוה

כל שכן כהן גדול לחודיה ולאביו נמי דאינו מיטמא משמע ליה מעל כל

נפשות מת כדלעיל הא דכתב רחמנא לאביו ולאמו לבתר הכי למה לי

הא הא (כ) משמע לן מעל כל נפשות

מת: לריכי דחי כתב רחמנה לחביו.

ולא או לאמו הוה אמינא לאביו הוא

דאינו מיטמא משום דלא ברירא מילתא

אי אבוה הוא פדחוקה בעלמא הוא

אבל אמו דודאי ילידתיה ליטמא לה

קמשמע לן: למשפחותם לבית הבותם.

(ב"ב קט:) משפחת אב קרויה משפחה

ולא משפחת אם קרויה משפחה:

ולרבי עקיבא דאמר ומח:ן גבי נזיר נפש

אלו רחוקים מת אלו קרובים האי

על כל נפשות מת דכתיב גבי כהן

גן שְאוּ אֶת ראשׁ כְּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרְאֵל לְמִשְׁפְּרוֹתֶם לְכֵּית אֲבֹרְם בְּמִטְפְּר שָׁמוֹת כְּל זְכְּר לְגַלְּלְתְם: במדבר א ב 1. וְעַל כְּלְ נַפְשׁת מַת לֹא יָבא לְאָבִיו וּלְאַמוֹ לֹא יִפֹמָא: ויִלְאָמוֹ לֹא יִפַמָא: ויִלְאַמוֹ לֹא

פי' הרא"ש

ולר"ע מכדי ל"ש כ"ג לחודיה ול"ש כ"ג ונזיר נפקא ליה מלאחיו לאביו ולאמו דכ"ג למה לי נהי דלאמו צריך לג״ש לאביו למה לי וה"ה דמצי למבעי לאביו ולאמו דנזיר אמאי צריך תרוייהו למת מצוה: משום דחזקה בעלמא הוא משום דוווקה בעלמא הוא דרוב בעילות אחר הבעל אבל אמו דודאי ילידתי׳ אימא ליטמא לה והאי אימא ליטמא לה הקרובים דדרשי' מת אלו הקרובים הוה מוקמי' לה בקרובים האב דמדכתיב מצד האב ושוכתב לאביו הוה ממעטינן אמו וקרוביה שיטמא להם . כיוז שהם ודאים: כיוז זיב למשפחותם לביח אבותם ודרשי' מינה פ' יש נוחליז משפחת אב דלאמו אתא למעוטי אב וקרובים דידיה שיטמא יקיים -להם ומת אלו הקרובים הוה מוקמי׳ בקרובי האם אבל השתא דכתיב תרוייהו מעל כל נפשות שמעי׳ כל קרובים ולאמו דכ"ג הוצרך לכתוב לג"ש י וכיון דהוצרך לכתוב לאמו הוצרך לכתוב [לאביו] למדרש מיניה דמטמא למת מצוה ואצטריך נמי למכתב לאמו דלא תימא מאביו ממעטי׳ אמו ואית ליה לר"ע מופנה מצד א' למדים ואין משיבין א"נ כיון דגלי קרא גבי כ"ג דאביו ואמו שקולים הם ה"ה גבי נזיר ואייתר לאמו דנזיר להפנות ג״ש צדדים: על נפשות מת למה לי אגב דדריש נפש מת דנזיר בעי נמי למדרש דכהן גדול ולרבי עקיבא ד"ש כהן גדוד דחודיה ול"ש כ"ג והוא גויר נפקא דיה מדאחיו. דמיר דאפילו יש בו שתי קדושות: לאביו ולאמו דמיר ל"ל. וא"ת והא לריכי למת מלוה וי"ל דהכי פירושא למה לי תרוייהו לכתוב חד למת מלוה והוא הדין נמי דיש להקשות אביו ולאמו דכ"ג למה

לי תרוייהו לא לכתוב אלא לאמו לגזרה שוה דאביו לא אילטריך לגופיה בכ"ג לקרובים או [דלעיל] דריש ר"ע מעל קרובים או [דלעיל] דריש ר"ע מעל כל נפשות רחוקים מת קרובים בו והלריכותא דקעביד על תרין קראי בין בסיר בין בכ"ג: [ב"שוב" דצריבי. דאי כתב אביו ולא לאמו הוה אמינא דאוי מושקה לאמו היום אמינא דאביו חזקה בעלמא הוא משום דרוב בעילות אחר הבעל אבל אמו דראי ילידמיה אימא דמיטמא לה לכך אי הוה מתיל דאביו מורא לחביו לחודיה הוה אמינא דאמי ימורא דאביו לחודיה הוה אמינא דאמי ימורא דאביו מוחלה שור אמינא אומו מהאי טעמא ימורא דאביו לוחדיה הוה אמינא דאמי ימורא דאביו לוחדים הוה אמינא בלאני לאמי הוח לאמינא לאמי ימורא דאביו לוחדים הוה אמינא באמי ימורא דאביו לוחדים הוה אמינא באמי שומא בלאני לאמי הלאמי לאמי אומינא באמי להביו למודים הוה אמינא באמי ימורא דאביו לאמינה לאמי לאמי לאמינה להביו למודים הוה אמינא בלאני לאמינה לאמ

ולר"ע מכדי לא שנא כהן גדול לחודיה ולא שנא כ"ג והוא נזיר נפקא מלאחיו לאביו ולאמו למה לי צריכי דאי כתב אביו הוה אמינא היינו מעמא דלא מיטמא ליה משום דחזקה בעלמא הוא אבל אמו דידעין דילידתיה ליטמא לה ואי כתב רחמנא אמו הוה אמינא אמו לא ליטמא לה דלאו אזיל זרעה בתרה אבל אביו כיון דאמר מר ילמשפחותם לבית אבותם אימא ליטמא ליה קא משמע לן (4) אבותם אימא ליטמא ליה קא משמע לן לועל כל נפשות מת לא יבא למה לי

גדול למה לי אמר לך נריכא: ואי הוה כתיב לאמו בלא לאביו הוה 313 אמינא דוקא לאמו אינו מיטמא דלא אזיל זרעה בתרה כדכתיב למשפחותם לבית אבותם והלכך אי הוה כתיב לאמו ולא כתיב לאביו הוה אמינא דאמו מייחרא למעוטי אביו ועל כל נפשות מתי לא יבא דמוקי ליה לקרובים מיחורא אע"ג דכתיב סחמא דאי׳ לא כתיב אביו בפי׳ הוה מוקמינן ליה בקורבא דלד אם דוקא מסברא דקאמר בן בודאי ילידסיה ואי כתיב אביו ולא אמו (כו") בפי" אע"ג דמרבינן קרובים ממת דמיותר הוא הוה מוקמינן ליה דוקא בקורבא דלד אב מטעמא דקאמר הש״ס ד! שזרעו מסייחס אחריו וא״מ ואפי׳ אי כתיב אביו ולא אמו היכי מיסק אדעמין דלאמו יטמא ותיפוק ליה מק"ו מאביו מק"ו דלעיל ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו כדאמרינן לעיל ה! והוא גופא ⁶ וחימא]3 דק"ו ניתן למידרש ונראה למהר"ף דלר"ע דדריש מנפש מת דנזיר וכן מעל כל נפשות מת לא יבא דכ"ג דבקרובים איירי א"כ הוי כללא לכל הקרובים הלכך כי פרט בתר הכי חד מן הקרובים אביו או אמו הוה אמינא אין בכלל אלא מה שבפרט אביו אין אמו לא או איפכא כיון שיש טעם לחלק ביניהם וכיון דהוי מטעם כלל 🤉 או פרט דאין בכלל אלא מה שבפרט א״כ אפילו בק״ו נמי לא אחי אמו מאביו כמו כלל ופרט דעלמא דאין לרבות יותר מן הפרט לא בק"ו ולא בשום דרשא אחרת כדפרישית בריש שלשה מינין (לעיל דף לה.) וא"ת כיון דמטעם כלל ופרט הוא א"כ למה לי טעמא שנותן לאביו מטעם חזקה וכן לאמו משום דלא אזיל זרעה בתרה תיפוק ליה מהאי טעמא דאין בכלל אלא מה שבפרט כמו בעלמא ועוד קשה דמשמע כאן מדכתיב ואמו בול הוה ידעינן כולהון קרובים כגון אחיו ואחותו ואמאי נימא לעולם אין בכלל אלא מה שבפרט וי"ל שאני איסור טומאה דגלי קרא בכהן הדיוט שמטמא לקרובים ולא לרחוקים א״כ בסברא דקורבא היתה אליא מילחא והלכך זריך ליתן טעמא באביו ובאמו מה לד קורבא יש בוה יותר מבוה וניחת נמי דמחביו וחמו ידעינן חחיו וחחותו שהרי חין לך עוד טעם לחלק בקרובים יותר רק מב׳ טעמים מלד החב ומלד החם כדקת מפרש בצריכותא והלכך כיון דגלי אביו ואמו ה״ה אחיו ואחותו ואין לנו לומר תו אין בכלל אלא מה שבפרט ותדע דהכי הוא שהרי לעיל במילמיה דרבי ישמעאל דקאמר מעיקרא או אינו אומר לאביו [אלא] למעוטי אחרים רחוקים יא ופירשו בחוספות לעיל מטעמא דכלל ופרט [וסתר] ליה משום דגלי בכהן הדיוט שסברא הוא ליטמא לקרובים יותר מלרחוקים ש"מ דגבי איסור טומאה גם כי דייניגן ליה בכלל ובפרט זריך טעם וסברא לדבר והשתא ניחא דלר"ע זריך למיכתב תרוייהו לאביו ולאמו ולא אתיא אמו בק"ו מאביו כדפרישית ולא דמי לר' ישמעאל דיליף ליה מק"ו אמו מאביו דלרבי ישמעאל כללא דנזיר על כל נפשוח מתº לא יבא לא בקרובים כחיב וכיון דברחוקים כחיב אינך יכול לומר כלל ופרט אא״כ תאמר דלמעוטי רחוקים קאמי וזה אינך יכול לומר כדאיתא לעיל [ק״ו] מכהן הדיוט הלכך חו ליכא למידייניה בכלל ופרט למעוטי קרובים אחרים כגון אמו כמו לר"ע דהא כללא לאו בקרובים כתיב כמו לר"ע והלכך אתיא אמו שפיר בק"ו מאביו ומ"מ לריכינן לק"ו משום סברא דלריכותא כדפרישית לעיל וא"ת הא תינח גבי נזיר אבל גבי כ"ג הא כללא הויא בקרובים גם לר' ישתעאל כדאתר לעיל על כל נפשות מת לא יבא בקרובים או אינו אלא ברחוקים אמינא ק"ו מכהן הדיוט וא"כ נידייניה בכלל ופרט ונ"ל כיון דגבי נזיר לא מלי למידייניה בכלל ופרט ואתיא אמו בק"ו מאביו כדפרישית א״כ גבי כ״ג נמי הכי הוא דהא ילפינן מהדדי מגזרה שוה דאמו ועוד י״ל דשמא לא חשיב ליה כללא כיון דהא דאוקימנא ליה לההוא דכ״ג בקרובים אינו מכח [הפסוק] עלמו דכ"ג אלא מכהן הדיוט באו אינו כדפרישית לעיל ולא דמי לדר"ע דר"ע מוקי קרא מטעמא דנפשיה מכח הפסוק עלמו הלכך חשיב כלל גמור ולריך עיון דהא ר"ע דריש ריבה ומיעט פ"ג דשבועות (דף פו.) וי"ל דגם בריבה ומיעט ממעטינן מיהא דבר אחד ואין מועיל ק"ו או מדה אחרת לרבות והלכך אי הוה כתיב אביו הוה ממעטינן אמו ולא אתיא בק"ו ותו לא מידי כל זה לשון מהר"ף וא"ת וכיון דלריכי לגופייהו אביו ואמו א״כ מהיכא תיתי [מת מצוה] בנזיר וגם לא מייתרי לג״ש בכ״ג כיון דמיצרך צריכי ו״ל דעל כרחיך מיותרים הם למח מצוה בנזיר ולג"ש בכ"ג דאל"כ לישחוק קרא מתרוייהו דהא ר"ע דריש מייחורא [דמת] קרובים בין בנזיר בין בכ"ג ועל כרחיך מקרא מלא דבר הכחוב בכולהו קרובים ולא מפליג בין אביי לאמו בשום סברא למהי נכתבו שניהם כל עיקר אלא בנזיר לאיחויי מת מצוה ובכ"ג לג"ש ומיהו אי לא כתיב אלא חד לאביו או לאמו אז הוה אמינא דאע"ג דמקרא מלא דבר הכתוב מ"מ הוה אמינא דלהכי כתיב חד למעוטי אידך ולאפוקי מקרא מלא כדפרישית וא"ת מי מזקקינן לומר את הצריכתות לר"ע בין אמו לאביו אדרבה נאמר דאין שום סברא לחלק ביניהם ומייתרי תרוייהו לאביו ולאמו בין בנזיר בין בכ"ג ונדרוש אביו למת מצוה ואמו לג"ש שבשניהם אוש"ג דברייתא מוכיר שניהם במילתיה דר"ע לאביו ולאמו תרוייהו למת מצוה מה בכך מ"מ נימא דלאו דווקא נקט אלא מאביו לחודיה נפקא דהכי נמי אמרינן לעיל לר׳ ישמעאל דאע"פ שהזכיר בברייתא לאביו ולאמו גבי מת מצוה אפ״ה אסיקנא דלא אתי כלל אביו ואמו למת מצוה אלא אביו לגופיה ואמו לג״ש ומת מצוה מלאחיו הוא דנפקא לן כדאמרינן לעיל אלמא לאו דווקא הכי נמי נימא דלאו דווקא נקט אמו אלא מאביו לחודיה נפקא וי"ל דלא דמי דודאי לר" ישמעאל לא הזכיר לדרשת מת מצוה כי אם אמו דהא לאביו איצטריך לגופיה לקרובים כדאמרינן לעיל הלכך אע"ג דלמסקנא מת מצוה מלאחיו הוא דנפקא לן ולא מאמו מ"מ שפיר הזכיר לאמו לגבי מת מצוה משום דאי לא הוה כתיב לאחיו הוה דרשינן ומוקמינן לאמו למת מצוה ולא לג"ש דלעולם אית לן לאוקמי קודם למת מצוה דדמי° לגופיה מלגזרה שוה למילף לעלמא הלכך לאמו שנכתב קודם הוה מוקמינן לדרשה דמת מלוה אי לא כתיב לאחיו אחרי כן ומיהו למסקנא דמלינן למדרש למת מלוה מלאחיו מוקמי לן לאמו לג״ש אבל הכא במילחיה דר״ע דנפקא לן קרובים מעל כל נפשות כדאמרינן לעיל מלאביויו ולאמו לא אצטרכינן כלל לגופייהו הלכך על כרחין מה שהזכיר בברייתא גבי מת מצוה לאביו ולאמו דהא תרוייהו מייתרי כדפרישיתיי תרוייהו נקט משום מת מצוה דאי לאביו משום מת מצוה ולאמו משום ג״ש למה הזכיר כלל לאמו לגבי מת מצוה דכיון דכתיב לאביו קודם בקרא וקרא קמא לאוקמי^{בו} למת מצוה כדפרישית ואם כן הכא ליכא למימר כמו לר׳ ישמעאל אלא ש״מ דוקא הזכיר שניהם למת מצוה ומיצרך צריכי כדמסיק במסקנא כל זה לשון מהר״ף: מקשינן דבסוגיא דידן דריש לר"ע לאביו ולאמו דנזיר תרוייהו למת מלוה ובפ' טבול יום בזבחים (דף ק.) דריש לר"ע לאביו לחודיה למת מלוה ולאמו הרי שהיה כהן הדיוט והוא נזיר דגם הוא מיטמא למת מצוה לאחיו הרי שהיה כ״ג והוא נזיר שגם הוא מיטמא למת מצוה ומאי שנא ועוד קשה היכי דריש סתמא^{בו}. שתי דרשות מאביו ואמו והא לריכי אביו ואמו כדקאמר הכא וא״כ ליכא למידרש מינייהו כי אם דרשא אחת כדפרישית לעיל מיהו בחופפת׳-ו דסוגיא דפ' טבול יום פליגא אהך דהכא ולית ליה לריכומא דהכא הלכך לאביו ולאמו לשתי דרשות קאתו וא״ת סוגיא דידן אמאי לא מלריך נמי קרא לכהן הדיוט ונזיר כי החם ו״ל דסבראבי דכיון דכהן הדיוט מיטמא לקרובים לא מהניא טופיינא דכהן הדיוט בקראשי דקדושמו קדושת עולם בהדי נזיר להצריך פסוק דכיון־י דבטומאת עצמו קיל מנזיר אבל כ״ג דגם הוא אינו מיטמא לקרובים ההוא ודאי הוה אמינא דמהניא טופיינא דידיה דקדושתו קדושת עולם שלא יטמא למת מצוה ולהכי איצטריך קרא דנזיר דלאחיו לכ"ג והוא נזיר וסוגיא דהתם סברה דאף לטופיינא דכהן הדיוט ונזיר צריך קרא מיותר ומיהו ק׳ דכיון דהתם בפ׳ טבול יום לית ליה לריכותא דאביו ואמו א״כ אביו ואמו דכ״ג ל״ל בשלמא דמיר כולהו [מפורש]18 התם כדפרישי׳ אבל

בכ"ג קשיא דתקגי ⁶ בהך לגזירה שוה וליכא למימר דקוגיא דהתם ידרוש גבי כ"ג מלאביו מת מלוה ולאמו לג"ש דהא ידעינן מת מלוה בכ"ג

ה) כיה לימה, ב) פילופרס, ולרבי עקיבה מכדי לה שנה כהן גדול לחודיה ול"ש כהן גדול ונויר.

נוסחת הריב"ן א] כמב לאמו: בן אלא מזקה:

הגהות הב"ת (4) גמ' קמייל ולרייע על כל נסטות: (3) רש"י דייה ולר"ע וכוי לגמה הכי למה ני הם קם שמעיבון לה מעל נפש מת הסייד ומיכת כל נמהק:

הגהות מהר"ב רנשבורנ

א] תום' ד"ה ולר"ע וכו' בכ"ג לקרובים דלעיל תיבת דלעיל נמחק ונ"ב דלקמן א"מ ויעו"ש: ב] בא"ר לו מי וישו ש. בן באיד דריש ר"ע וכו' קרובים נ"ב דלקמן קאי על כ"ג אבל לעיל בדברי ר"ע נפש אלו הפת בזברי ל ע לפט לאו הרחוקים מת אלו קרובים ה מיירי בנזיר כל"ל א"מ: ג] ד"ה ומשני וכו' להאמר ילידמיה מיבות ילידמיה נמחקו ונ״ב דלא אזיל זרעה בתרה ואי כתיב אביו ולא אמו בפי׳ כלייל אימ: ד] בא"ד מטעמא דקאמר הש"ס מתייחס אחריו. אחריו נמחקו ונ"ב משום דחזקה בעלמא הוא א"מ: ה] בא"ד כדאמרינן לעיל והוא גופא מימא מיבות יהוא גופא מימא נמחקו והוא גופא חימא נמחקו ונ"ב והוי כמו דכחיב אמו בהדיא א"מ: ון בא"ד מת לא יבא וכו׳ דברחומים מתו כנו יכנו יכו לומר וכו׳ כתיב אינך יכול לומר וכו׳ ומ״מ לריכינן לק״ו משום סברת דלריכותת עי' בכ"ו

הגהות התוספות

1. צ"ל ועל נפש מת. 2. ל"ל מל ממיב נמי. 3. מיבות מיל ל ממיב נמי. 3. מיבות ייהוא גופל מימלה ייתוק מותל בל כדלמרינן לעיל דק"ה לכל כדלמרינן לעיל דק"ה לכל. מיבת היתה נמחק. מ. מיבת היתה נמחק. מ. ל"ל על נפש מת. 7. צ"ל ולמה. 8. במ"ל בשויה. 10. צ"ל הנות דהל פר ל"ל לדבעי. 11. מבות דהל מיותרי בדפרישים, נולאביו. 11. מבות דהל מיותרי בדפרישים, נולאה מיותר. 12. צ"ל המת נולאה מיותר. 12. צ"ל המת בל"ל לחוקמי. 13. צ"ל המת פירשו. 15. צ"ל המת בית"ל. 15. צ"ל המת בדהל בד"ל בתוך בהל 15. צ"ל המת בדהל בד"ל המת בדהל בד"ל המת בדהל בד"ל המת בדירות המת